

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitală : Pentru 1 an 30 lei ; 6 luni 15 lei ; 3 luni 8 lei.
In Districte : " 1 an 26 lei ; 6 luni 13 lei ; 3 luni 7 lei.
In Străinătate : " 1 an 48 lei ; 6 luni 24 lei ; 3 luni 12 lei.

Director : D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa :

In România : La administrațiune, Passagiul Român, No 3 bis, București ; și la corespondenții ziarului din județe.
In Paris : La Société Havas, place du Bourse, 8.
In Viena : La Heinrich Schalek, 1. Wallzeile, 14. Biroul central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.
In Hamburg : La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 58. Biroul central de anunțuri pentru Germania.

ANUNCIURILE :

Linia mică pe pagina IV ..... 30 bani.
Reclame pe pagina II-a 5 lei. — Reclame pe pagina III-a 2 lei.
Scrisorile nefrancate se refușă. — Articollii nepublicați nu se inapoiază.
Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

STIRI TELEGRAFICE

din ziarele streine

Londra, 27 Septembrie.

Times interpretează pasagiul din mesajul tronului, privitor la Bulgaria ast-fel, că nici o Putere nu va interveni spre a opri rusificarea Bulgariei, ce se operează acum repede și în pace. Dacă Rusia va reuși a se stabili la sudul Dunării, Turcia n'ar avea să atribuie aceasta de cât numai sieși, iar nu altui puteri. Turcia a refuzat necontenit de a primi rolul de organizator principal al statelor balcanice. Această misiune a luat-o acum Rusia, firește în propriul interes. E prea greu pentru alte națiuni de a se amesteca, chiar dacă ar dori-o. Europa nu poate lucra alt-fel cu privire la faptul, că imperiul otoman nu se lasă a fi ridicat spre a servi de stavilă contra unei agresiuni rusești.

Varșovia, 26 Septembrie.

Foarea oficială de aici *Warszawski-Dziennik* publică un articol violent contra presei austro-ungare, care, «strigând din răspuțeri, combatte ideea unei ocupațiuni a Bulgariei». — Aceste jeremiade, acest șgomot caotic, — urmează organului oficios rus — ce le găsim în scrisorile lui Vambery, în scrisoarea lui Kossuth, în articollii diferitelor foi austriace, sunt numai un semn de slăbiciune.

În fine numita foare arată necesitatea inevitabilă a ocupării Bulgariei de trupele ruse și aducerea la îndeplinire a misiunii Rusiei în Orient, încheindu-și articolul ast-fel : «Este evident că toate Puterile europene prevăd necesitatea participării active a Rusiei la afacerile bulgare.... Oare-care dificultăți vor putea opri poate cât-va timp dezvoltarea puterii ruse în peninsula balcanică, dar astăzi Europa știe, că mișcarea Rusiei spre Constantinopol nu va putea fi oprită ; că trebuie să i se predea cheile casei sale ; că Slavii din Balcani nu pot fi considerați ca un material pentru agitația contra Rusiei.»

Bruzela, 26 Septembrie.

În timpul împărțirii premiilor la elevii școlilor secundare, ce s'a făcut sub președinția ministrului de instrucție Thomissen în sala palatului Academiei, s'a întâmplat demonstrații ostile guvernului. Discursul ministrului a fost necontenit întrerupt de șgomot, în cât a trebuit să intervie poliția.

Pesta, 27 Septembrie.

Acum s'a fixat definitiv ca d. Tisza să răspundă în ședința de Joi a Dietei la toate interpelările asupra politicii externe.

Petersburg, 26 Septembrie.

Asupra candidaților pentru Tronul bulgar, foile se exprimă acum în mod precis, și ori-cât divergează în păreri lor, totuși sunt de acord a susține, că Bulgaria trebuie să devie vasală Rusiei. *Petersb. Wiedomosti* zice că Rusia trebuie să se ferească de un candidat care simpatizează numai cu ea. Prințul cel nou trebuie să aparție așa de mult Rusiei, în cât să nu rămăie îndoială, că oștirea rusa stă la spatele lui. Afară de prințul Munte-negrului e posibil numai un Rus, care să conducă Bulgaria în numele Rusiei și care poate conta pe sprijinul material și moral al Rusiei. *Swiet* nu se îndoiește, că Bulgarii, dacă ar fi permis un plebiscit la alegere ar urma negreșit exemplul Rușilor de Sud sub Chmelnicki alegând pe Țaru și ștergând astfel pentru tot-d'a-una din lume cestiunea bulgară.

Raporturile dintre Anglia și Franța, ce se tot încordează, înviorează dorințele ruse privitoare la o apropiere de Franța, care s'ar putea întări în Egipt și a servi ca punct de reazăm Rusiei pentru politica ei în Asia centrală. În toate combinațiunile politice-anelor ruși, Dardanelele sunt pe primul plan, a căror cheie ar fi să se caute la Indus. Foia polonă *Chwila* exprimă părerea ce domnește și aici, că Rusia nu trebuie să încheie o alianță formală cu Franța spre a se evita războiul cu Germania. Nimeni nu se gândește serios la ocuparea Constantinopolului, dar în opinia publică a Rusiei se întărește convingerea că suntem în ajunul câștigării părții de sus a Bosforului, pentru a cărui cedare s'ar garanta Turciei ca despăgubire integritatea celorlalte posesiuni ale ei. Deci ar mai rămăie numai apropierea Europei, care, cum crede foarea ru-

sească, va urma negreșit îndată ce Rusia va declara categoric, că ia Bosforu de sus, până ce Anglia va fi evacuat Egiptul și Poarta va fi încetat de a fi jucăria Angliei.

Constantinopol, 27 Septembrie.

În sferele palatului se asigură, că marele vizir a căzut în disgrăție și că Djeviet-pașa e ales deja ca succesor. Se zice că protecția, dată de marele vizir lui Gadban-Efendi, ar fi cauza indirectă a acestei disgrății.

Serviciul telegrafic al „României Libere“

Sofia, 29 Septembrie.

Generalul Kaulbars a expus mai întâi verbal toate câte le dorește Țarul de guvernul bulgar, dorințe ce sunt deja cunoscute, ca : liberarea conspiratorilor arestați, desființarea stării de asediu, amânarea alegerilor pentru Sobrania cea mare, etc., apoi a adresat reprezentanților Puterilor o Notă, în care le comunică punctele de mai sus, asupra cărora Rusia dorește să ajungă la o înțelegere cu guvernul bulgar.

Aici emoțiunea crește, atât în public, cât și în cercurile guvernamentale. Se așteaptă răspunsul guvernului la Nota rusească.

Roma, 29 Septembrie.

Foile de aici protestează energic contra limbajului foilor oficioase germane, cari au calificat de neserioasă vre-o alianță cu Italia și Anglia.

Circulă zgomotul despre propuneri pozitive în scopul unei înțelegeri practice între Austria, Italia și Anglia.

Constantinopol, 29 Septembrie.

Reprezentanții Porții pe lângă Curțile streine anunță, că atitudinea, observată în timpul de față de către Anglia și Austro-Ungaria contra Rusiei, este plină de pericole pentru pacea europeană.

Roma, 29 Septembrie.

Guvernul a ordonat evacuarea celor două manastiri de călugărițe din Neapole. Foile spun, că în urma aceasta Papa are de gând să adreseze din nou plângeri Puterilor contra napăstuirilor, la cari e expusă Biserica în Italia.

A se vedea ultime știri pe pag. III-a.

București, 18 Septembrie.

Evenimentele ce șgduesc Statele trebuiesc să ne intereseze. Când aceste evenimente se petrec la vecinii noștri, trebuie să le privim cu mai multă băgare de seamă, mai ales când ele pot să exercite o înriurire asupra însăși mișcării Statului nostru.

Din rândul acestor evenimente sunt cele ce s'a întâmplat și urmează încă să se desfășure în Bulgaria.

În anii din urmă, junele Stat de peste Dunăre a încercat să se emancipeze de ori-ce tutelă și a pășit, sub conducerea unui Prinț energic, către realizarea dorului național de unitate și de independență, îndreptându-și aspirațiile de civilizație către Statele occidentale. Toată această mișcare începuse se deștepte multe simpatii în apusul Europei.

Din nenorocire însă, iluziile Prințului primiră o crudă lovitură, de la călcarea de noapte a palatului. O mână de oameni, ajutați de câți-va ofițeri, care juraseră credință Prințului, și de tinerii fără experiență ai școlii militare, isbuiră a aresta și transporta afară din țară pe Prințul iubit de armată și de popor. — De și se întoarse în aclamațiile națiunii, Prințul de Battenberg se crezu dator a sacrifica coroana sa, pentru a cruța Bulgaria de durerile unei invasiuni.

Cine a determinat aceste evenimente în Bulgaria?

Nu mai este astăzi pentru nimeni îndoială, că totul după voia Rusiei s'a făcut. Rusia n'a mai

vrut pe Prințul de Battenberg, și prințul i-a fost sacrificat. Germania și Austro-Ungaria s'a învoit la acest sacrificiu. Rusia a voit să restabilească influența sa în Bulgaria. I s'a conces și aceasta de către cele două împărății centrale.

De sigur că aceste concesiuni s'a făcut, pentru interese de ordine superioară pe care atât Germania cât și Austro-Ungaria ar avea să le apere. Ori-cari ar fi însă aceste interese, faptul că prințul Bulgariei a fost sacrificat politicește rusești apare în toată evidența.

Misiunea generalului Kaulbars la Sofia și limbajul ce reprezentantul Rusiei ar fi ținut guvernului bulgar sunt noi dovezi despre concesiunea făcută curții de la Petersburg în privința întoarcerii influenței rusești în Balcani. Notele pe care acest comisar al Țarului le trimite agenților rusești și le împarte, cu un fel de autoritate excepțională, chiar populațiunii bulgare, sunt de natură a îngrijii pe toți amicii păcii și dezvoltării libere a statului bulgar.

Până unde are să meargă autoritatea uriașului imperiu în Balcani, lucrul în curând are să se vadă. Alegerea noului principe are să dea măsura acestei autorități.

A trecut și poporul român prin asemenea amare încercări. Să sperăm că experiența trecutului ne va face să fim cu destulă băgare de seamă în mișcarea noastră de Stat.

E greu de a fi bine chezásuit împotriva combinațiilor celor puternici, dar este de o patriotică datorie să nu dăm nici un motiv străinilor de a căuta să ne lovească, și mai presus de toate să nu ne lăsăm a fi influențați în luptele noastre de către cei ce n'au dreptul să se vire între noi. Este slab dreptul popoarelor mici în fața forței celor mari, dar totuși cine se ferește de a tulbura ordinea europeană este întru cât-va acoperit de pavăza dreptului.

Noi, Români, prin faptul independentei de toți recunoscută și printr-o purtare prudentă în relațiile noastre cu cele-alte State, am câștigat o pozițiune trainică. Să nu compromitem această pozițiune prin avinturi nesocotite, prin amestecul nostru în treburile altora. Dacă vom continua a întări convingerea Europei, că suntem la Dunăre un element de ordine și de cultură, putem spera multe zile liniștite. Dacă nu, ființa noastră de Stat poate fi periclitată.

Cele petrecute în Bulgaria ne pot sluji de învățătură.

Pe sprijinul altora să nu ne întemeiam nici odată prea tare. Cei puternici te sacrifică ușor pentru interesele lor. Să căutăm a ne sprijini mai mult pe noi. Și acest sprijin, popoarele mici n'ul pot găsi de cât în dezvoltarea lor liniștită, în neprovocarea disordinilor cari ar putea tulbura pacea generală, în neamestecul lor în treburile altora.

Din acest punct de vedere avem un capital, pe care trebuie să'l îngrijim și să'l sporim cu băgare de seamă, pentru ca țara noastră să nu devină nici odată jocul intrigilor primejdioase vieții noastre de Stat.

Nici odată poate mai mult ca acum, când mari evenimente par

a se apropia, această politică înțeleaptă de ordine și de pace nu ne-a fost mai cu serioșitate impusă. Să ne ținem cu tărie de dinsa, căutând însă a desvolta puterile de apărare națională.

Ziua de mâine e foarte nesigură. Sus inimile !

CRONICA ZILEI

Pe baza știinților primite de la ministrul de externe, iată mișcarea holerei în Austro-Ungaria în zilele 9 (21) și 10 (22) Septembrie.

În Pesta 57 casuri de boală și 11 decese. Dintre bolnavii de mai înainte au murit 4 persoane. În comuna urbană Waitzen s'a mai ivit un cas de holeră. La Raab, la 9 (21) curent, s'a îmbolnăvit 2 persoane de holeră :

La Györsziget 1 cas urmat de deces. La Zamoly 1 cas de boală.

Guvernul rus a înființat o carantină de 6 zile contra proveniențelor de la Dunăre.

În zilele 13 și 14 Septembrie nu s'a constatat nici un cas de pestă-bovină în comunele Vetrșoia și Rânceni din județul Fălciu.

În săptămâna 7—14 Septembrie populația orașului Iași a scăzut cu 8 indivizi : s'a născut 39 și au murit 47.

După religie, 18 născuți au fost creștini, 21 israeliți ; iar morții, 23 creștini și 24 israeliți.

Pe la sfârșitul lunii, Regele va inspecta trupele concentrate pentru manevre la Slobozia și la Buzău.

Prințul Dumitru Gr. Ghica s'a întors de la Sinaia, cu toată familia.

Citim în *Voința Națională* :

*D. colonel A. Budișteanu, comandantul pieței, în scopul de a procura corpului ofițeresc din capitală petreceri instructive și în același timp puțin costisitoare, a intervenit pe lângă d. ministru de resbel ca toți ofițerii să se bucure de favoarea de a plăti prețul pe jumătate la toate reprezentațiunile ce se vor da în Teatrul Național.

*Propunerea d-lui colonel Budișteanu a fost găsită foarte bună de d. ministru de resbel, care a spus-o consiliului de miniștri. După cât suntem informați, d. președinte al Consiliului este foarte favorabil acestei propuneri, care în curând va fi trasformată în fapt.

*Generalii și ofițerii superiori vor plăti prețul pe jumătate la stal I, iar ofițerii inferiori la stalurile II și III.

O îndrăzneală sustragere de bani și acte publice s'a făcut în prefectura județului Botoșani ; 7,000 lei și 1,500 lei dați pentru scopuri de utilitate publică au fost delapidăți în anul 1884. Abia acum, spune o gazetă locală, s'au trezit autoritățile, când holera bate la granițele noastre, ca să cerceteze ce s'a făcut cu înființarea lazaretului de la Burdujeni, pentru care s'a dat bani încă de atunci.

Persoane sus puse prin funcțiunea ce au ocupat și ocupă sunt grav compromise.

Ni se spune că d. general Pilat e greu bolnav.

Consiliul de război din Craiova a condamnat pe căpitan Grozea la 5 ani închisoare, pentru furt de bani publici.

Inaugurarea catedralei de la Curtea de Argeș se va face pe la începutul lunii viitoare.

Citim în *Liberalul* din Iași :

Ieri către seară pe câmpul de la bariera Tuțora, unde regimentul al 14-lea de artilerie din Roman își face manevrele sale, s'a întâmplat o nenorocire. Pe când era să se încarce un tun, din nebagare de seamă atingându-se capsula unei ghiulele făcu pe loc explozie, omorând pe brigadierul Marcu Suhar și soldatul Istrate, rupend apoi o

mână sergentului Chirilă și un picior soldatului Cojocaru, cari au fost imediat transportați la spitalul militar.

*Cel morți vor fi înmormântați mâine, iar celor răniți li se dă toate îngrijirile spre a-i putea scoate din gura morții.

DECRETE

Consiliile generale ale județelor din țară sunt convocate în sesiune ordinară pentru ziua de 15 Octombrie 1886.

Sunt numiți și transferați :

D. Ion Lăcusteanu, actual sub-prefect la plasa Oltețu de Sus din județul Vâlcea, în aceeași calitate la plășile întrunite Oltețu de Jos din același județ în locul d-lui Petre Constantinescu, care rămăie a trece în altă funcțiune. — D. Alecu Georgescu, în funcțiunea de sub-prefect la plasa Oltețu de Sus din județul Vâlcea, în locul d-lui Ion Lăcusteanu, transferat. — D. I. G. Livescu, în funcțiunea de sub-comisar clasa I pe lângă prefectura poliției Capitalei, în locul d-lui M. Mihăilescu, care a părăsit serviciul. — D. G. Stoenescu, în funcțiunea de ofițer în corpul sergenților de oraș din Capitală, în locul d-lui I. Manolescu, demisionat. — D. Ioan Vlădoianu, actual sub-prefect la plasa Răcăciuni, în aceeași calitate la plasa Zăbrăuț, în locul d-lui D. T. Găță, decedat. — D. Mihail Vergolici, actual sub-prefect la plasa Vrancea, în aceeași calitate la plasa Răcăciuni în locul d-lui Ioan Vlădoianu, transferat. — D. G. Nicolău, fost sub-prefect, în funcțiunea de sub-prefect la plasa Vrancea, în locul d-lui M. Vergolici, transferat. — D. Leon I. Duculescu, actual șef de birou în cancelaria prefecturii Capitalei, în funcțiunea de comisar clasa II, în locul d-lui B. Peșicu, care va trece în funcțiunea de șef de birou, în locul ocupat de d. Leon I. Duculescu. — D. N. Mateescu, în funcțiunea de sub-comisar clasa I, în locul d-lui N. V. Epureanu, demisionat.

S'a acordat locotenentului - colonel în rezervă Bărbescu Constantin dreptul de a purta semnul onorific de aur, pentru un serviciu de 25 ani împliniți, socotindu-i-se pentru aceea a îndoii timpul ce a făcut în campania Crimeei.

Sunt numiți și confirmați definitiv în posturile de ingineri și conductori la serviciul drumurilor județane, vicinale și comunale următoarele persoane :

a) *Ca ingineri*. D. George Budeanu la județul Brăila. D. Carol Litarček la județul Dolj. D. François Cazaban la județul Iași. D. Floru Pomponiu la județul Ilfov. D. Ștefan Gheorghiu la județul Putna. D. Teodor Waremburg la județul Teleorman. D. Constantin Sgrof la județul Tulcea. D. Prosper Vojen la județul Vaslui. D. Ștefan Cetățeanu la județul Vlașca.

b) *Ca conductori*. D. Cristache Cutcudache la județul Argeș. D. Ion Davidescu la județul Prahova.

D. Dimitrie Mustea, fost controlor și casier, s'a numit în funcțiunea de administrator la creditul agricol din județul Tecuci, în locul d-lui Dimitrie Munteanu trecut în altă funcțiune.

DIN AFARA

Rusia și Bulgaria.

Deși dușmanii neimpăcați, cu toate astea există o asemănare astăzi între Ruși și Unguri. Se știe că Ungurii sunt patrioți fanatici. Ei ar vrea ca toată suflarea să fie ungurească. Insu-și Adam a fost Ungur. Christos a purtat pinteți — zic ei. Nu mai puțin pretențioși sunt și Rușii, mai ales în timpul de față. Pentru ei nu mai există nici o considerație, gentileță, etichetă, nici tractate. Ei vor cu ori-ce preț Bulgaria, Bosforul, Constantinopolea și chiar India.

Comisarul Țarului, generalul Kaulbars, se află acum în Sofia. El vine să deslege lanțurile celor arestați. Nobila misiune. El cere mai întâi de la regența bulgară, ca toți conspiratorii să fie puși în libertate. Se știe, că actorii principali ai dramei revoluționare umblă liberi și cu capul în sus : Zankoff, mitropolitul Klement și alte personaje respectabile din banda complotașilor. Arestați mai sunt numai câți-va militari. Generalul Kaulbars, pretinde acum în numele Rusiei ca și acești ofițeri să nu fie judecați, să nu fie pedepsiți pentru-că și-au călcat jurământul și au trădat pe șeful lor ! Oare regența se va supune ordinului ruseșc ? De ce oare stăruie Rusia, ca proce-

sul să nu se facă? Se teme oare de niscal revoluții, din cari se va putea vedea, de unde au venit atâția bani în mâinile conspiratorilor?

Rusia își urmărește opera de liberare a Bulgarilor, cari vor ajunge în tocmă la băiatul de Negru, a cărui istorie o povestește un misionar englez uman și evlavios:

Călătorind prin interiorul Africii, misionarul întâlnește o caravană de sclavi. Un sclav tânăr cade la pământ sub greutatea sarcinii ce avea în spinare. El este bătut cu biciul ca să se scoale și să meargă înainte. Misionarul, mișcat de această priveliște barbară, hotărăște să scape pe acel nefericit. Cu câte-va bucăți de postav, cu oglinzi și cuțitașe reușește a răscumpăra pe acel mic sclav. Misionarul îl ia cu sine, îl învață *Tatăl nostru* și îl botează. Ce s'a făcut apoi din acel mic Negru? Misionarul ne-o spune cu o naivitate patriarhală: «De când am dat libertatea băiatului, nu l'am mai lăsat de lângă mine—el îmi era foarte folositor, căci îmi căra bagajul cel greu!».

Va să zică din sclav, a devenit rob! Tot așa va fi și cu Bulgaria.

MAGHIARII ȘI CESTIUNEA BULGARĂ

Au vorbit Iranyi, Horvath și Apponyi, acum vine și contele Karolyi, fostul ambasador al Austro-Ungariei la Roma și dezvoltă vederile sale asupra evenimentelor din Balcani. După cum ne spun zierele din Pesta, Desider Szilagy, unul din cei mai distinși membri ai parlamentului din Pesta, nevrând să rămână nici el mal pe jos ca cel-l-alti colegi ai lui, cu o elocvență rară a interpelet guvernul relativ la cele petrecute în Bulgaria. Iată dar cei mai distinși bărbați maghiari condamnanți într-o unire atitudinea puterilor centrale față de dispoziția rășboinică a Rusiei.

Nu-l vorbă, domni maghiari prin discursurile lor vehemente îndreptate contra politicii exterioare a Austro-Ungariei și în contra cabinetului din Berlin, nu vor influența câtuși de puțin schimbarea relațiilor pacifice a celor două puteri centrale față de Rusia. Le-a spus verde ziarul principelui de Bismarck *Norddeutsche Allg. Zeitung*, că nici o dată cabinetul din Berlin și Viena nu se vor hotărâ ca pentru hatărul Maghiarilor să înceapă o «politica husească».

Este de însemnat însă, că tocmă contele Karolyi, aderent declarat al tratatului de Berlin, vine astăzi și constată o schimbare «care este în favorul Rusiei și în desastrul Ungariei».

Contele Karolyi, ca și cel-l-alti colegi ai săi, vede că Rusia cu o trăsătură de mână a nimicit cu desăvârșire isprăvile făcute de Austro-Ungaria în Balcani de la 1878 și până astăzi. În mod cam pesimist, contele Karolyi caută a dovedi că dacă Austro-Ungaria nu-și va schimba atitudinea până ce e încă vreme, atunci «sa fim pregătiți!» la o apropiată soluțiune a monarhiei noastre.

«Alianța ce s'a încheiat între Austro-Ungaria și Germania, — urmează contele Karolyi — nu mai are de bază tratatul de Berlin, ci are o lozincă machiavelistică: *Divide et impera*... Pare că d. Kalnoky s'a înțeles cu d. de Gers ca să împartă peninsula balcanică ast-fel ca locurile cele mai neroditoare să se anexeze Austro-Ungariei, iar cele mănoase să fie sub stăpânirea Rusiei.»

INDUSTRIA ILUMINĂRII PRIN CORPURI SOLIDE

(Urmare)

Acidele grase, după separarea în modul indicat, trebuiesc a fi destilate, adică d'a se face o *rectificare*, operațiune care cere precauțiuni cu totul speciale, fiind că pe d'oparte are a se face sub acțiunea focului iar pe d'alta să facă contact cu aerul.

Tribouillet, care cel antea a realizat aplicațiunea practică a acestor proceduri pentru extragerea acizilor grase, a și combinat un anume aparat destilator care se întrebunțează favorabil.

După destilare, acidele grase trec prin un serpentin de fier așezat în un vas cu apă, ceea ce permite ca produsul să se poată refracta, luându-se succesiv porțiunile ale cărora temperatura de topire variază de la 30° la 39° pentru *uleiul de balna* (unt de ricin) și de 40° la 45° pentru *grăsimile proaspete și grăsimile de oase*. În tot d'una însă, chiar și după destilare, acidele grase mai cu seamă acele provenite din seuri și grăsimi ordinare, mai sunt supuse încă și la compresiuni, după cum s'a expus această în cazul saponificării calcării.

Produsele ce rezultă din destilațiune sunt în general frumoase și d'o transparentă foarte pronunțată. În urmă bucățile sau turtele de acid grase cristalizate, se trec pentru întrebunțare la facerea luminărilor.

3) *Separatiunea acizilor grase prin așa zisa dedublare cu apă sub presiune*. — În procederea la descompunere a corpurilor grase cu apă sub presiune, temperatura trebuie să nu fie inferioară de 180°; iar presiunea trebuie să fie la 10 și până la 15 atmosfere. În aceste condițiuni se poate face curând descompunerea corpurilor grase, în materiile elementare care le constituiesc.

Această procedură a fost aplicată numai în câte-va uzini, dintre cari însă, una a funcționat la Paris și alta Viena.

4) *Separatiunea acizilor grase prin așa zisa dedublare cu vapor reînălțat*. — Această procedură în aplicațiune la descompunerea corpurilor grase este o revenire la metoda descompunerii prin apă sub presiune, totuși se exploatează mult prin ea mai cu seamă în Anglia.

5) *Separarea acizilor grase prin saponificarea calcării modificată de Milly*. — Modificarea făcută de *Milly*, saponificării calcării, constă în reducerea la 2% sau 3% a cantității de var întrebunțată la fie-care operațiune, care se face în vase închise, prin încălzire la temperatura de aproape 172°, cu vapor de 10 atmosfere, așa că presiunea în aparat este de 7 până la 8 atmosfere. Trebuie însă a se înlătura introducerea de apă prin vapor și nici apa de condensatiune conținând glicerina să nu reintre în vasul unde se face vaporul.

Vaporul se introduce în un vas vertical conținând lapte de var preparat din 75 kilograme var, cu 750 litri apă.

Pentru operațiunea totală se întrebunțează până la 2000 litri de apă. La începutul operațiunii se face a se topi *seul* deosebit în un vas prin injețiune de vapor. Cam 2500 kilograme *seul*, se tratează de o dată în o operațiune, care ține timp până la 5 ore.

Când saponificarea este făcută, se procede la desțerarea vasului prin un *robinet* zis de 3 ape, așezat la un condus care lasă a treci săpunul calcar în un vas special, în timp ce glicerina și apa trec în alte vase.

Descompunerea săpunului calcar se face prin acidul sulfuric, așa cum s'a expus la metoda saponificării ordinare, atâta numai că acidul se întrebunțează în proporțiuni diferite.

Materia ce se «dăpăta» se spală pentru a se curăți, apoi se toarnă în vasele supra-puse pentru răcire sau cristalizare și în

urmă rondelele căpătate se supun la comprimare pentru a se extrage acidul oleic. Turtele obținute după asemenea operațiuni sunt *acidele grase solide*, care se trec la fabricarea luminărilor.

III. Fabricarea propriu zisă a luminărilor.

Istoria fabricării luminărilor stearico-margarice, se confundă de drept cu istoria acizilor grase. Totuși însă fabricarea propriu zisă a mai prezentat și o nouă fasă ce trebuie a se avea în vedere, pentru că prin ea s'au mai făcut cunoscut atât dificultățile întâlnite în practică cât și metodele sau mediile întrebunțate pentru înlăturarea lor.

Înlăturarea cristalizațiunii regulate și felul feștilor sau a mucului. — Turtele sau bucățile d'acide grase stearico-margarice solide, preparate cum s'a expus, să trec la fabricarea luminărilor unde ar urma că după topire să se toarne în forme. Lucrul se petrece însă cu totul d'altminte, pentru că operațiunea turnării sau formării luminărilor deși foarte simplă în aparență, a cerut încă foarte multe încercări în practică, din cauza tendinței ce au acidele grase topite, d'aș relua când se răcesc, forma cristalină, care vatămă cu deosebire omogeneitatea și compacitatea luminărilor; ceea ce a și făcut a se căuta posibilitatea d'a se obține numai o cristalizațiune confuză, adică că răcirea să fie ast-fel regulată ca să nu se poată forma nici cum cristale definite și distincte.

După diferite încercări în acel scop, s'a găsit bine să se adauge acizilor grase 5% ceară, care împedica să se alt-fel zis să cristalizațiunea. Mai în urmă însă cercetările au condus a ajunge la același rezultat și încă prin întrebunțarea unui mod foarte economic, care consistă a face aproape momentană cristalizațiunea, prin răcirea d'odată a formelor conținând materia topită, turnată pentru luminări.

Ală însă nemnată dificultate întâlnită în încercările fabricării de luminări, a fost felul de feștilă sau de muc a se întrebunța.

Feștile de humbac sucit întrebunțate la luminările de se și de ceară ne putând conveni pentru combustiunea acizilor grase, căci aceste materii se absorbă în prea mare cantitate, ceea ce e'atâră și constituie un obstacol destul de serios, care de sigur ar fi și oprit chiar industria luminărilor stearico-margarice, dacă inginerul *Cambacères* n'ar fi imaginat întrebunțarea de feștile impletite, dispoziția prin care în modul de formare a feștilor, firele fiind strânse, nu se mai permite decât după felul impletirii și absorberea mai mult sau mai puțin a liquidelor grase.

Cu toate acestea problema felului de feștilă nu era încă rezolvată, pentru a zice așa decât pe jumătate pentru că rămănea a se căuta modul cum să se înlătura cenușa sau resturile carbonose formate la muc, care împedica suirea materiei combustibile și ca urmare micșorează puterea de iluminare, dacă din timp în timp nu se taie mucul, așa cum aceasta se făcea și la luminările de se ordinare.

De la început chiar a avut ideea d'a se împreuna feștilele cu substanțe proprii a activa combustiunea lor, finit pentru care *Cambacères* a și propus întrebunțarea acidului sulfuric sau azotic, iar *D'Arvet*, a azotatului de potasă, remedii care încă a fost constatate nesatisfăcătoare.

Mai în urmă însă *Milly*, imagină împreunarea feștilor cu acid fosforic sau acid boric.

(Va urma).

Matei Brăescu.

Inginer-arhitect.

ECOURI STREINE

Congresul orientaliștilor

În seara de 11 Septembrie s'au întrunit și salutat între ei savanți din toate părțile lumii în sala de gală din *Grand Hotel* în Viena. De mult n'a văzut Viena la un loc atâta erudițiune și celebritate. Din seria cea lungă de savanți: antropologi, Keltologi, Iadologi și alți *Diversologi*, au atras mai mult privirile tutulor asupra-le următorii: din delegațiunea egipteană Șeicul Hamza Tathalla, prim-inspector de instrucție pentru limba arabă la ministerul de instrucție din Cairo, care trece și de mare poet și care a venit în costum național. D-rul Ramkrișna Bhandarkar din Puna în India. El era îmbrăcat în negru; un turban alb îi acoperea capul; o eșarpă albă, un semn al erudițiunii bramane, îi atrna de pe umăr la vale.

Catastrofă.

La stațiunea Liuban lângă Petesburg s'a întâmplat la 7 curent, o teribilă catastrofă. După ce trenul ieșise din stație, s'a desfășurat de odată vagonul din urmă de clasa a 3-a, în care erau ca la 80 persoane, și a căzut într-o adâncime de patru stâjenți. S'au rănit greu 31 de pasageri, iar cel-l-alti mai ușor. Interiorul vagonului înfățișa o priveștiune îngrozitoare: bănci zdrobite, haine rupte, geamuri sparte, persoane rănite formau o grămadă amestecată, din care se auzeau țipete sfîșietoare.

Regina și Sultanul.

Din Constantinopol se anunță că regina Victoria are de gând să dăruiască Sultanului un vaporas minunat, de construcțiunea cea mai nouă, drept recunoștință pentru primirea amabilă a flutului ei la Yildiz-Kiosk, ducele de Edinburgh. Se știe însă, că lui Abdul-Hamid i-e frică tare de valurile înșelătoare ale Bosforului, în cât cu greu se va folosi vr'odată de darul reginei.

Bulgarii și Ungurii.

Acum câte-va luni primarul din Sofia a adresat orașului Szegedin cererea, ca să îi comunice planurile de reconstrucție, planurile diferitelor edificii, ale lucrărilor de canalizare. etc. Orașul Szegedin a împlinit cererea și mai deunăzi s'a primit acolo o scrisoare în limba franceză, în care primarul din Sofia mulțumește călduros pentru amabilitatea Szegedinului.

Deci Sofia are planuri fără cheltuieli mari.

Învățământul Agriculturii și Silviculturii

(Urmare)

VII

Școala de agricultură de la Ferestrău a fost vii criticată mai cu seamă în ședințele Camerei legislative cu ocaziunea votării bugetelor, în modul următor:

«Școala de agricultură este o casă de tortură pentru elevi, (Câmpinean).

«Cum se întimplă că în țara românească dacă este o școală decăzută să fie tocmă școala de agricultură. Cercetând bugetul ministerului agriculturii am găsit *sărăcie* de lucru în școlile existente (Palade).

«D-lor, școala de la Ferestrău ne-a costat peste 2,000,000 lei, adică pentru fie-

care elev câte 8,000 lei, fără ca cei ce au eșit de acolo să poseadă cunoștințe științifice.

Elevii nu știu să pună plugul în brasă, nu sunt în stare să deosebescă orzul de grâu.

Iată pentru ce am refuzat de a face din această școală o școală superioară, și am crezut că este mult mai bine a se trimite 14 tineri în străinătate cu scop de a' face în urmă profesori (*Monitorul* 21 Martie 1885.) (Stolojan, ministru agriculturii)

«Afară de școala de la Iași toate celelalte școli și mai ales cea de la Ferestrău, n'au produs nimic (N. Ionescu).

«Vă întreb ce au produs școlile noastre de agricultură în timp de 30 ani? n'au produs nimic și vina este a noastră a tuturor pentru că nimeni nu am făcut absolut nimic pentru școală (Carp).

Cuvintele d-lui Carp sunt cele mai juste și bine cumpănite. Nu admit că administrațiunea școlii n'a fost din cele mai bune; nu admit că ea a costat prea mult pe stat cum a susținut d. Stolojan; asemenea nu admit că elevii produși de școala de agricultură să fie așa de nepricepuți în cât să nu poată pune plugul în brasă; vedem în vorbele d-lui Stolojan o exagerațiune ne mai pomenită; din potrivă am văzut din școala de agricultură eșind elevi cari au dat probe de talente, de capacitate și bună administrație. Cu privire la costul de producere al unui elev produs, să dăm câteva exemple.

Pentru acest sfîrșit lăsam vorbele și recurgem la cifre; să comparăm rezultatele și cheltuielile școlii de agricultură cu celele ale școlilor de meserii din Iași și București precum și cu acela ale școlilor de poduri și șosele din Capitală.

Școala tehnică de instrumente agricole din Iași, creată la 1841 de Stat și pusă sub îngrijirea Epitropiei învățăturii publice, avu la început ca elevi soldați.

De la 1841 până la 1847 Statul a cheltuit cu ea lei vechi 461,265 ori 171,950 franci producând în acest timp numai 14 calfe; *ceea ce face ca cost de producere al unui calfe lei 12,282, bani 14!*

De la 1847 — 60 școala tehnică din Iași a fost dată în întreprindere cu suma de 1500 galbeni (17,025 lei) și mai pe urmă 2000 galbeni (23,500 lei) cu condițiune ca întreprinderea să întrețină și să instruiască 60—80 elevi, dând pe fie-care an câte 12 — 18 maestri. Statul în urmă pentru a se despăgubi de suma ce plătea întreprinderea obliga pe fie-care Eforie de județ, a trimite tineri bursieri în această școală înscriind în bugetele lor câte lei vechi 700 (259 lei, 25 bani) de fie-care elev, cari sume se vîrsău de Eforii în casa Statului. La 1862 școala a trecut iar pe socoteala Statului sub direcțiunea ministerului de lucrări publice.

În perioada de la 1860—70 nu cunoaștem rezultatele acestei școli. Nu șcim ce a produs, nu șcim cât s'a cheltuit cu dînsa. Însă de la 1870 — 1882 această școală a produs 85 elevi absolvenți cu certificate de capacitate (Frecuențați a fost de 635 elevi) a căror întreținere și instrucțiune a costat pe Stat 1,050,020 lei, bani 85; *ceea ce face un cost de producere de 18000*

FOIȚA ROMÂNIEI LIBERE

— 18 Septembrie —

22

HENRY CAUVAIN

MÂNĂ SANGERATĂ

(Urmare)

— Ah! domnișoară, cum poți vorbi ast-fel?... zise Patrick cu un ton de impunitare. După câte am făcut noi și poate tocmă când să ne ajungem scopul, nu crezi d-ta că ar fi rău să ne speriem de amenințarea asta anonimă care poate că este strigătul de groază al unui mizerabil care se simte urmărit?

S'apropie de ea și i zise după o pauză scurtă:

— Domnișoară, n'ai înțeles d-ta că tot sângele din vinele mele îți aparține, că sunt al d-tale cu corp și cu suflet... că te iubesc înșfîșit... că te ador?...

— Domnule! zise Jana foarte tulburată, lăsând ochii în jos.

— Da, din ziua d'înă când te-am văzut îți aduci aminte, când ai venit la mine să mă rogi să fiu clement și generos cu memoria tatălui d-tale. — din ziua aceea am simțit că eram al d-tale. Văzându-te apoi așa de frumoasă și așa de curajoasă, pri-

mind sărăcia cu o resemnare admirabilă, gata a face toate sacrificiile, a înfrunta toate primejdile, ea să îți implinești nobila misiune, și-am închinat un adevărat cult... D-ta ești femeia pe care am visat-o tot d-auna, dulce, devotată, mândră și curajoasă... Domnișoară, zi o vorbă, și mă vei face cel mai fericit dintre oameni....

Fă-mă să sper că într-o zi o să vrei să îți pui mâna în mâna mea și să mi dai voești te ador câte zile voi trăi.

— Iacă mâna mea! zise Jana cu o voce dulce. Este a d-tale, prietinelui meu, apărătorul meu.

El i se aruncă la picioare și i sărută cu pasiune frumoasa mână pe care i-o întinse.

— Ridică-te, zise ea serios, și urmează-ți opera, pentru că ast-fel îți este dorința. Sunt mândră că am putut să îți inspir un ast-fel de devotament; inima mea, gândul meu nu te va părăsi Patrick.... Pentru că și eu te iubesc!... zise ea mai încet.

IV.

Domnul Bidache nu era acasă la el, la Clamart. Muma sa spusese lui Patrick că lipsea de două zile. Promise în ajun o depeșă de la fiul său, prin care o prevestea că nu se va întoarce acasă.

Răspunsul acesta cam supăra pe Patrick. El simțea trebuința să spună d-lui Bidache ce amerințare promise domnișoara Lacedat, pentru că să se poată înțelege împreună ce să facă? Să întoarcă în Paris, după ce i lăsa două vorbe scrise rugându-l să vie să-l vază îndată ce s'o întoarce.

În ultima vizită pe care o făcuse el Janei, adică de vr'o opt zile, d. Bidache nu și pierduse vremea.

Scopul său era să facă să fie arestat Bou sub un pretext oare-care, beție ori complicitate de furt, pentru ca să poată scoate din gura lui ceva deslușiri. Însă Bou nu mai apăruse la locuința lui, nu se mai ducea în cărciuma tati Jore și trecu ast-fel câte-va zile fără să-i poată da de urmă.

Domnul Bidache se ocupa într'același timp de afacerea din strada Taibout și de aceea din strada Provence.

Afacerea aceasta din urmă începuse să pasioneze tot Parisul Lupu fusese adus în fața juraților. Înaintea judecătorilor avusese aceeași atitudine cinică, obraznică, refuzând să spece dacă avea complicități și încăpăținându-se să și ascundă adevăratul nume.

În zadar se încercase poliția să îi stabilizească identitatea. Fotografia lui fusese trimisă la toate pușcăriile din Franța. Misterul în care se înfășura el nu putuse fi descoperit.

La audiența glumi, insultă pe martori, pe jurați, pe președinte, și când se pronunță sentința în privirea lui, sentință care îl oșânda la moarte, se întoarse. batjocoritor, spre asistență și strigă, azvirlindu-și șapca în aer:

— Doamnelor și domnilor, vă invit pe toți pe piața Roquette!

Domnul Bidache își închipuia că crimele acestea îndrăznețe împlinite cam într'același epocă, trebuia să fi fost combinate și executate de aceeași bandă și pentru aceea ținea el foarte mult ca să fie arestat omul care se zicea ce se numește *Bou*.

Chiar în timpul când se întorcea Patrick O'Keddy de la Clamart, când nu putuse întâlni pe d. Bidache, doi oameni ședeau la masă în fața mai multor sticle de vin, într'o odăiță dintr'o cărciumă din strada Chartres. Acești oameni erau Prea-mult-Șic și Fir-de-Mătase.

Nu vorbeau și păreau că așteaptă pe cine-va, pentru că, pe tot minutul, se uitați spre un ceasornic de d'asupra ușii al cărui tic-tac regulat tulbura singur tăcerea care domnea în camera aceasta.

În sfîrșit se deschise ușa și un om îmbrăcat cu un palton ros, cu o pălărie rotundă și cu o cutie de camelot, veni de se așeză lângă ei.

— Ei bine, Perule, ce mai e nou? întrebă încet Fir-de-Mătase pe noul sosit.

— Rele știri! Bou a fost prins azi dimineață la particulara lui.

— Drace! Mai întâi Lupu, pe urmă Bou, pe urmă o să vie rindul nostru, zise Prea-Mult-Șic îngrijit.

— Hei! O să vă măhnăți acum pentru că s'a întâmplat o nenorocire camarazilor?

— Dar ce se face Scotocilă?

Chiar în clipa când întreba de el Fir-de-Mătase, țingăul crăpă ușa și se strecură în cameră.

— Prezent! zise el.

Și și turnă un pahar mare de vin pe care l' dote peste cap.

— Bun de tot! ție sete! observă Prea-Mult-Șic.

— Hei! Am alergat mult!

— De unde vii?

— De trei zile nu slăbesc pe particularul

(Va urma)

INSTITUTUL DE BAEȚI "BERGAMENTER"

Elevii vor primi la examen atestate valabile pentru gimnazii și licee.

Inscrierea Elevilor urmează în toate zilele dela orele 9-5 p. m.

București Str. Bibescu-Vodă, 1.

LICEUL ST. GHEORGHE

138, Calea Victoriei București Calea Victoriei, 138

Direcțiunea liceului "St. Gheorghe", are onoare de a aduce la cunoștința publicului că s'a adăugat și clasa VI de liceu, așa în cât pentru anul școlar 1886/87, care va începe la 15 Septembrie viitor, cursurile vor cuprinde primele 6 clase de liceu și o clasă preparatorie în care se vor urma materiile clasei IV primară.

Prospectul liceului și condițiunile de admitere se trâmte ori-cărei persoane care va face cererea direcțiunei liceului 138, Calea Victoriei, București, unde se primește chiar de acum cererile de înscriere.

Numerul elevilor este strict limitat în fie-care clasă.

DIRECȚIUNEA.

INSTITUTUL „LUMINA“

46, Calea Rahovei, 46 - BUCUREȘTI - 46, Calea Rahovei, 46

Invățământul după programul Statului de la care se primesc certificatele de promovare.

Clase primari și gimnaziali în internat și preparatiuni pentru liceu și școala militară. Localul spațios și igienic cu grădină și curte pentru școlari. Regulament serios și îngrijire părintească. Prospece se expediază la cerere.

Director, D. R. CORDESCU.

TAPETURI, PERVARSURI POLEITE și PLAFŪNURI IN RELIEF,

Vergele de alama pentru soari, stiole pentru usi (GARD-PORT)

din cele mai renumite fabrici, cu prețuri foarte moderate, recomandă Onorabilului Public sub-semnatul

H. HÖNICH

Tapiter și decorator

No. 3, Strada Știrbey-Vodă, No. 3.

SESONUL DE VARA

GRAND BAZAR DE ROMANIA

7, Strada Șelari - BUCUREȘTI - Strada Șelari, 7 (sub Hotel Fieschi)

Pentru SESONUL DE VARA am primit deja un elegant asortiment de Nouveauté, precum :

Costume Veston de Voyage, Mantile Pelerin docs și lână, de Voyage, Costume de veritabil docs Englezesc, Sacouri cu Veste de Mătase, Terno, Orleans, Cașemir alb etc., Veste Broșate de docs și Mătase. - Redingote și Jaquette cu Veste dernière-mode. - Colecțiune elegantă de Pantaloni fantaisie.

Toate aceste confecționate c'o rară eleganță și nu mai după nouile jurnale în propria noastră fabricațiune din Europa.

GRAND BAZAR DE ROMANIA

Nr. 7 Strada Șelari, Nr. 7, (sub Hotel Fieschi).

LECTII

Se dau în limba franceză, germană, română. - A se adresa : Știrbiu-Vodă, la d-na K. Lang, 33.

Const. G. Dâmboviceanu

licențiat în drept, fost consilier de curte, îmbrăcișând profesiunea de avocat, se însărcinează a preda înaintea tuturor instanțelor judecătorești din țară Orele de consultațiune sunt de la 8 la 10 a. m. și de la 4 la 6 p. m. la domiciliul său în București, Strada Dionisie 60.

GALOSI ENGLEZESTI din renumita fabrica din Edinburg NORTH BRITISH RUBBER & C^{omp.}

PENTRU DAME, BARBATI SI COPII BOTFORI, SIOSIONI-GALOSI Etc. diferite calități și fasoane

Prețurile fabricii. - Condițiuni avantajoase

A se adresa la Representantul general pentru România, Bulgaria și Orient.

H. WARTHA

- BUCUREȘTI. - 5, STRADA DOAMNEI 5, - BUCUREȘTI. -

La Tipografia Curții Regale, Pas. Român, Nr. 12 București, se primesc abonamente la

"ȚARA NOUA"

Revista științifică, politică, economică și literară

Redactor : IOAN NENITZESCU.

- Abonament pe un an 10 lei. -

En cours de publication dans

LE JOURNAL DU DIMANCHE

Recueil littéraire illustré qui paraît tous les Dimanches

LE SECRET DU MARI

Roman posthume et inédit par Octave FÉRE

LA MÈRE RAINETTE

Par Charles DESLYS.

SAUVÉE PAR LA MORT

Par Charles-Bernard DEROSNE

10 cent. le Numéro de 16 pages chez tous les Libraires

Abonnements : Départements, 1 an, 8 fr. - 6 mois, 4 fr.

Pour tous les pays faisant partir de l'Union postale 1 an 8 fr. 50. - 6 mois, 4 fr. 25

La Collection se compose actuellement de 55 volumes et renferme les Ouvrages des meilleurs Ecrivains contemporains.

Envoi franco sur demande affranchie d'un numéro spécimen et du catalogue indiquant les primes.

EN PRÉPARATION :

Romans de Charles MEROUVEL, Cam. BIAS, Alf. BRÉHAT, etc

BUREAUX : 11, Place Saint-Andre-des-Arts. - PARIS.

CASELE din Strada ROSETTI, No. 18, suburbia Staicu (Crucea de Piatră), sunt de vânzare din cauză de strămutare la țară. - Prețul modest.

HOTEL FIESCHI

BUCUREȘTI

SITUAT IN CENTRUL ORAȘULUI 7, Strada Șelari, 7.

Se găsește apartamente pentru familii cu anul și cu luna cu prețuri foarte moderate. Camere de la fr. 1-5 pe zi. La etajul III-lea odăi frumoase cu fr. 25 pe lună.

Salon de danț pentru baluri, nunți și adunări.

MERSUL TRENURILOR CAILOR FERATE IN ROMANIA valabil de la 20 Maiu 1886

Table with multiple columns listing train routes, stations, and schedules for various lines in Romania, including București-Focșani-Romani, Roman-Focșani-București, and others.